

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

IX. An corpus possit esse circumscriptuè in duplici loco.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

approximationem posse creaturæ non aduenire, & illam posse non esse intinè Deo præsentem, ac proinde ut dicatur repugnare creaturæ non esse intinè præsentem Deo, ponenda est hæc intima præsentia non in aliquo posteriori ipsa creatura, quod illi potest non aduenire, arguimus enim ex eo quod præsentia sit superaddita creaturæ, posse creaturam existere absque omni præsentia, & non possemus arguere: actio est distincta ab effectu: ergo effectus potest esse sine omni actione, quia eo ipso, quod sit effectus supponit actionem, & non supponitur ad illam; entitas verò, quæ præsens constituitur non supponit præsentiam ad suam existentiam, potius sua existentia ad præsentiam supponitur.

7 Obiicies secundò. Creaturam esse præsentem Deo nihil aliud est quam esse in eodem spatio cum Deo: sed creatura sine præsentia non est in spatio: ergo non est in eodem spatio cum Deo. Respondeo negàdo primum antecedens, iam enim probavi Punct. 3. Deum non esse in spatio. Fateor semper nos concipere intimam præsentiam per ordinem ad spatium, & vix posse hoc ordine secluso de illa loqui, constat tamen rationibus, quibus spatium imaginariū impugnavimus non dari talem ordinem, quapropter in re admittendus non est, licet sine illo rem concipere non possimus.

PUNCTUM IX.

An corpus possit esse circumscriptivè in duplici loco.

1 Corpus esse in duplici loco definitivè, & in vno circumscriptivè, & definitivè in altero sanctum est fide, quia docemur Christum esse in Cælo circumscriptivè, & definitivè sub speciebus panis in omnibus locis, in quibus celebratur sacramentum Eucharisticum. Procedit questio de duplici præsentia circumscriptivæ. Defendunt partem negativam Sanctus Thomas, D. Bonaventura, Capreolus cum aliis Thomistis, quos refert Pater Soar tom. 3. in 3. part. disp. 48. sect. 4. quibus consentit Pater Vasquez 3. part. disp. 159. cap. 5. Affirmativam partem, quam verissimam esse censet, defendit Pater Soar cum Scoto & aliis plurimis, quos ipse refert ibid. quibus adde Patrem Vasquium tom. 4. disput. 6. quest. 3. part. 1. §. 23. qui ait oppositam sententiam à Catholicis reijci, vt minus congruentem veritati fidei; Conimbr. lib. 4. Physic. cap. 5. q. 5. art. 2. Rub. lib. 4. Physic. Aegid. Conink ad quest. 75. 3. part. art. 4. dist. 3. Hurt. disput. 14. sect. 5. Arriag. disput. 14. sect. 8. subseccione 2.

2 Conclusionem supra traditam probò. Repugnantia eiusdem corporis in duplici spatio tantum oritur ex impossibilitate formarum, quarum vna petit vt Deus subtrahat concursus, quo conservabat altera; ergo poterit Deus vincere hanc impossibilitatem præstando concursus, quem subtrahi altera forma petebat, exigentia enim forme non cogit Deum, ita vt non possit contra talem exigentiam operari. Secundò probatur à paritate præsentia definitivæ: sicut enim corpus potest habere vnam præsentiam definitivam, & aliam circumscriptivam, & duplicem definitivam, & duplicem circumscriptivam habere poterit, quia non est maior oppositio præsentia circumscriptivæ cum alia circumscriptivâ, quam definitivæ cum definitivâ, & cum alia circumscriptivâ. Vltimò confirmanda est conclusio ex eo quod nullam involvat repugnantiam corpus in duplici loco circumscriptivè existens, quod solutiones argumentorum euincunt.

3 Obiic. primò. De ratione præsentia circumscriptivæ est constituere corpus intra hoc spatium, ita vt non possit esse extra illud: ergo posito corpore circumscriptivè in hoc spatio non potest esse extra illud: ergo non potest esse in alio. Hæc obiectio videtur impugnare Eucharistiæ mysterium, quia si de ratione corporis præsentis circumscriptivè est, vt corpus non sit in alio spatio, de ratione præsentia circumscriptivæ, quam Christus habet in Cælo erit ita constituere corpus Christi in spatio cælesti, ita vt non possit esse in alio: ergo non poterit esse in Eucharistia: pessimum consequens, & illatio ad homines facta contemnenda. Dices de ratione præsentia circumscriptivæ esse vt corpus non sit in alio spatio circumscriptivè, non verò vt non sit in alio definitivè. Catholicè dictum non tamē philosophicè. Vnde hanc differentiam colligis: præsentia enim primarius effectus totus est positivus, videli-

cet constituere corpus in hoc spatio, hoc autem quod est non esse in alio est quid negativum extra formalem rationem positivæ præsentia, licet hæc positiva præsentia illam exigat negationem eo modo, quo calor exigit negationem frigiditatis quæ omnino est extra constitutum caloris, & præsentia circumscriptivæ æquè exigit negationem alius præsentia definitivæ, & alius circumscriptivæ in eodem subiecto, quia naturaliter cum utraque impossibile est. Ad argumentum in forma negandum est primum antecedens, vel distinguendum maioris claritatis gratia: de conceptu præsentia circumscriptivæ est constituere corpus in hoc loco, ita vt non sit in alio, distinguo: de conceptu primario inseparabili, nego antecedens, de hoc enim tantum est constituere corpus in hoc spatio, adde si placet, & exigere vt non sit in alio, quod totum est quid positivum: de conceptu secundario & separabili à primario tanquam effectus à causa, sicuti separari potest expulsio caloris ab informatione frigiditatis, concedo antecedens: deinde nego consequentiam.

Obiicies secundò. Si corpus præteretur in duplici loco divideretur & separaretur à se ipso, hoc implicat: ergo implicat poni in duplici loco. Quam separationem potes inuenire in duplici præsentia circumscriptivâ, quam meditari non possis in duplici definitivâ respectu eiusdem corporis? Non vacat hæc latius expendere. Respondeo: corpus non diuidi per repetitionem præsentiarum, neque à se ipso separari, si separatio dicat aliquid negativum, seu negationem alicuius approximationis, quia totum corpus, quod erat in hoc spatio, servatà totâ approximatione, quam secum ipso, & cum aliis corporibus habebat, ponitur in alio loco per repetitionem, & multiplicationem præsentiarum, & non entitatis corporis secundum se.

Obiicies tertio. Non potest corpus occupare spatium maius illo, sed si haberet duplicem præsentiam occuparet spatium maius illo: ergo non potest illam habere. Confirmatur: Corpus ex vi huius præsentia circumscriptivæ commensuratur cum spatio, ita vt totum correspondeat toti spatio, & pars corporis parti spatij, & non vltra: ergo posita hac commensuratione corpus non posset vltra hoc spatium. Vltra: corpus per præsentiam circumscriptivam constituitur intra hoc spatium: ergo non potest esse extra illud: ergo non potest esse in alio permanente hac præsentia. Respond. corpus non posse occupare per vnam tantum præsentiam spatium maius illo, posse tamen per duplicem præsentiam occupare spatium duplo maius illo, quia ex vi cuiuscunque præsentia occupat spatium sibi æquale, & duo spatia, quorum quodlibet est æquale corpori, simul sumpta illud excedunt. Alio modo dicto corpus cum duplici præsentia non occupare spatium aliquod maius illo, sed duo spatia, quorum quodlibet est æquale, quæ non vnum constituunt, quia spatia per ordinem ad præsentiam distinguimus, & sicuti duplex præsentia circumscriptivæ non vnam maiorem constituunt, ita neque duplex spatium his præsentis respondens non constituit vnum maius, sed est duplex, illorumque quodlibet æquale locato. Ad confirmationem dico corpus ex vi præsentia circumscriptivæ commensurari huic spatio, ita vt non correspondeat alij spatio per eandem præsentiam, quod verò per aliam præsentiam alij spatio correspondeat, vel non correspondeat, non pertinet ad rationem formalem constitutivam huius præsentia. Ad illud, quod vltimò additur, dico corpus per præsentiam circumscriptivam constitui intra hoc spatium, quia permanente non potest esse extra, si illud extra importet negationem, hoc est corpus non existere in hoc spatio, posse tamen esse extra, si dicat aliquid positivum, videlicet esse in spatio distincto ab illo.

Obiicies quartò. Si corpus posset esse in duplici loco, posset esse vbique: ergo posset esse immensum, quod est absurdum, quia immensitas est propria Dei. Qui rationibus his fidunt, existimarent illarum non fugere difficultatem, si illas omitteremus: hæc de causa illas refuto, etsi nihil difficultatis in illis inueniam, quod quisque malè terminis philosophicis cinctus non dissolvat. Argumentum non retorqueo in præsentis definitivæ, quia me vellem ad difficiliora servare. Respondeo dato corpore posse esse vbique, adhuc non inferri esse immensum, quia esset vbique per repetitionem præsentiarum distinctarum, immensitas autem Dei est vna simplex entitas. Secundò immensitas Dei est identificata cum ipso Deo infinita &

indefectibilis, presentia autem, ex vi quarum creatura esset ubique essent distincta a creatura finita & defectibilis. Dedit corpus posse ubique poni, quia ad difficultatem propositam solvendam nihil referebat, ne modò difficilius mouerem quaestiones, licet ita contingere non possit, quia non potest dari corpus infinite extensum, neque ita extensum ut non possit magis extendi, ut probavi Controversia 14. Puncto 4.

7 Vidit Pater Vasquez fundamenta Thomistarum, cum quibus in hac sententia foedus inierat, solida non esse, quapropter aliud sibi quaesivit, nescio an efficacius aliis. Sic arguit: si corpus posset poni in duplici loco, posset in utroque naturaliter moveri: sed implicat corpus naturaliter moveri duplici motu: ergo implicat poni in duplici loco. Antecedens probatur: corpus positum in duplici loco utrobique haberet gravitatem: ergo utrobique gravitaret, ut moueretur: ergo moueretur utrobique: ergo duplici motu, non enim potest corpus in duplici spatio distanti simplici motu moveri. Respondent nonnulli corpus posse naturaliter duplici motu moveri ex suppositione quod fuerit in duplici spatio constitutum. Non assentior, quia duae praesentiae acquirere essent per duplicem motum, & una peteret negationem alterius, etiam si duae aliae praecessissent, quod per accidens se habet respectu harum praesentiarum, non enim ex eo quod illae praecesserint amittunt istam impossibilitatem, quam habent ex natura sua: ergo etiam si aliae praecesserint non poterunt istae naturaliter in eodem subiecto componi: ergo non poterunt simul ab agenti naturali in eodem subiecto produci. Respondent alij corpus nullibi mouendum esse, quia non potest utrobique moveri, & non est maior ratio ut moveatur in hoc loco quam in illo. Displicet etiam hic dicendi modus, quia si non sit maior ratio ut moveatur corpus in hoc spatio, quam in illo, Dei erit decernere spatium per quod sit mouendum, & praesentiam producendam in corpore se mouente, quia sicuti cum tantum est applicatum ut moveatur per hoc spatium, decernit Deus praesentiam, producendam ex pluribus, quas potest producere in eodem spatio, inter quas non est maior ratio, ut potius haec quam illa producatur: Sic quando est corpus applicatum ad producendas praesentias in duplici spatio decernit Deus unam praesentiam producendam, ex illis, quas potest in utroque spatio producere.

8 Respondeo Deum conservantem seu producentem duplicem praesentiam in eodem corpore utramque simul conservare contra exigentiam alterius, quia utraque mutuo petit alterius corruptionem, quod si Deus non tantum decrevit conservare has praesentias contra exigentiam mutua, quam habet qualibet ut destruat altera, sed etiam contra exigentiam cuiuscumque alijs agentis naturalis, tunc corpus non posse moveri ab aliquo agenti naturali, quia corpus non potest novam praesentiam acquirere, nisi destruendo praecedentes: ergo si praecedentes destrui non possunt ab aliquo agenti, non potest ab aliquo nova alia produci. Idem contingeret si Deus decrevisset independentem à quocumque agente naturali oppositum, exigente conservare praesentiam unam, quam modò habeo, tunc enim à nullo agenti naturali posse moveri, quia non potest fieri motus, aut acquisitio novae praesentiae nisi per destructionem praecedentis in eodem subiecto. Si verò Deus conservaret duplicem illam praesentiam, etiam independentem ab exigentia mutua, quam qualibet haberet ne conservaretur altera, dependentem tamen ab alijs causis naturalibus, quae ex se haberent virtutem ad illas praesentias producendas, tunc corpus naturaliter moveretur, & acquireret novam praesentiam, ex vi cuius corrumperentur duae, quas antea habuerat. Corpus esse mouendum probatur ex eo quod gravitaret, & ex se haberet virtutem ad producendam praesentiam, & duplex praesentia praecedens illius productionem non impediret, quia si ob aliquam rationem duplex praesentia impediret productionem alijs, maxime quia alia producenda esset impossibilis cum illis: haec tamen ratio sufficiens non est, quia etiam quando corpus habet unam praesentiam, illa est impossibilis cum alia ventura, & tamen non impedit illius productionem, sed desinit esse ad adventum alijs, sic contingeret duplici illi praesentiae, quia formae impossibiles non ex eo quod impossibiles sunt, impediunt efficaciter productionem, alijs nunquam expellerentur, sed tantum inferuntur ex impossibilitate non conservari simul omnes, sed

corrumpi antiquas adveniente alia impossibili. Corruptam esse utramque praesentiam antiquam alia adveniente, facile probatur, quia cum nova adveniens non possit naturaliter componi cum aliqua alia praesentia existerenti in eodem subiecto, petit nullam conservari in eodem subiecto, ac proinde omnem praexistentem corrumpi.

Ad argumentum adductum ad probandum corpus utrobique esse mouendum, Respondeo, corpus utrobique petere moveri in altero spatio, non tamen utrobique petere moveri utrobique, hoc est habere in utroque loco exigentiam movendi se in altero, non verò habere in aliquo exigentiam se movendi in utroque, quia tantum exigit id, quo indiget ad sui conservationem, & quod naturaliter potest habere; cum autem tantum exigit ad sui conservationem acquirere proprium centrum, quod per motum in unico tantum spatio exercito potest acquirere, & cum tantum possit naturaliter unicum habere motum, sit tantum exigere moveri in unico spatio, licet haec exigentia sit in omni loco in quo est corpus. Si roges in quo spatio moveretur? Respondeo ceteris paribus mouendum esse in spatio centro viciniore, quia corpus semper tendit in centrum per lineam brevissimam, si autem in vno spatio sit minor resistentia medij quam in alio, haec minor resistentia ad motum conducet ut potius in hoc spatio fiat, quam in illo, exempli gratia: si lapidem ponas Romae in medio aeris, & Matriti supra saxum ingens, etiam si brevis sit via in centrum per spatium Matritanum quam per Romanum, per hoc fiet motus, & non per illud, quia lapis valens vincere resistentiam aeris Romae non valet Matriti vincere resistentiam saxi impediens motum. Si verò omnia sint paria, decernit Deus in quo spatio sit corpus mouendum. Haec de motu gravium, & levium, videntur autem poterunt se determinare ut moveantur potius in hoc spatio, quam in illo, sicut ego modò indifferens ut movear versus Orientem, vel Occidentem, liberè motum versus Orientem dirigo.

PUNCTUM X.

De accidentibus corporis existentis in duplici loco.

Varia sunt accidentia de quibus in quaestione vertitur, an possint, & debeant comitari utrobique corpus existens in duplici loco: quaedam dependentia à loco sicuti praesentia, & motus, ex vi cuius haec producitur alia independentia à loco sicuti calor, & frigiditas: quaedam dependentia in conservari à causis primò producentibus, sicuti lux & species mixtae ab obiectis externis sensibus, alia quae hanc dependentiam ignorant. De his omnibus quid tenendum sit distinctè explicabo.

§. I.

De accidentibus dependentibus à loco.

Nihil hucusque certius fuerat in Philosophia, quam praesentias esse omnino immobiles, ita essentialiter affixas huic spatio, ut illis repugnaret in alio existere, ac proinde implicare corpus Romae habere praesentiam, ex vi cuius Matriti constituitur. Eo tamen ingenio pollent nostri Magistri ut novas quotidie solidis fundamentis quaestiones excitent, quae praeceps latere doctores.

Affirmant doctissimi recentiores corpus posse habere Romae eandem praesentiam, quam habet Matriti, non quia ex vi unius praesentiae Matriti, & Romae constituitur, sed quia postquam ex vi unius praesentiae est Romae constitutum, & ex vi alijs Matriti constituitur, potest fieri praesentia Romae, & similiter praesentia ex vi cuius Romae existit potest Matriti fieri praesentia. Fundamentum recentiorum hoc vnicè est: Ex eo quod praesentia per se ipsam essentialiter respiciat hoc spatium tantum inferitur non posse non illud respicere, hoc tamè non impedit posse aliud respicere per modum sibi superadditum, ita ut duplex spatium simul respiciat, unum per se ipsam essentialiter, quod non potest non respicere, aliud accidentaliter per modum superadditum, quod potest non respicere deficiente modo illo superaddito. Exemplum non incongruum huic materiae ministrat unio integralis partium quantitatibus quae per se ipsam respicit extrema, quae vnit partes videlicet quantitates, & per modum superadditi materiae primae vnitur.